

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (SURVEY RESEARCH) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของกลุ่มผู้ซื้อเรือนไทย ในด้านสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ภูมิหลัง วิถีชีวิต รวมทั้งความคิดเห็นที่มีต่อเรือนไทย ในด้านความต้องการลักษณะของการใช้สอย และสถานการณ์ของเรือนไทยในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งในบางประเด็นจะศึกษาเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของนักวิชาการ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนายานเรือนไทยต่อไป โดยมีรายละเอียดของขั้นตอนในการศึกษาดังต่อไปนี้

การสำรวจและศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

หลังจากกำหนดปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว ขั้นตอนแรกจะเป็นการกำหนดขอบเขตของการวิจัย และศึกษาข้อมูลเบื้องต้น โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ สำรวจเกี่ยวกับโครงการ และ เอกสารเกี่ยวกับเรือนไทย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กำหนดขอบเขตของการวิจัย ในส่วนที่เกี่ยวกับรูปแบบของเรือนไทย พื้นที่ที่จะศึกษา และลักษณะของโครงการ โดยที่

1.1 รูปแบบของเรือนไทย ในการวิจัยนี้ จะมุ่งเน้นที่รูปแบบของเรือนไทยภาคกลางเท่านั้น เหตุผลที่เลือกเป็นเพราะภาคกลางเป็นศูนย์กลางของความเจริญ และการปกครองของไทยมาแต่โบราณ และเรือนไทยภาคกลางยังเป็นที่รู้จักเป็นอย่างดีของบุคคลทั่วไป ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เปรียบเสมือนเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยทางด้านสถาปัตยกรรมที่อยู่อาศัยที่ชัดเจนที่สุด ดังนั้น รูปแบบจึงต้องมีความเป็นไทย ดูแล้วทราบว่าเป็นบ้านลักษณะไทย โดยมีลักษณะสำคัญทางกายภาพ ดังนี้ คือ

1. หลังคาทรงสูงชัน ชายคาขึ้นยาว
2. ตัวเสา ปั้นลม
3. ลายฝาผนังเรือน (ฝาปะกน ลูกฟัก)
4. ยกใต้ถุนสูง
5. วัสดุที่ใช้ ส่วนใหญ่ เป็นไม้ แต่อาจมีบางส่วนใช้วัสดุสมัยใหม่ได้บ้าง เพื่อความเหมาะสม

6. การจัดพื้นที่ใช้สอย (FUNCTION) ของบ้านไม่จำเป็นต้องเหมือนของดั้งเดิม อาจจะมีการปรับให้สะดวกต่อการใช้สอยในยุคปัจจุบัน แต่ดูโดยรวมทั้งหมดยังคงความเป็นไทยอยู่

1.2 พื้นที่ที่จะทำการศึกษา โดยจะศึกษาเฉพาะโครงการเรือนไทย ในเขตจังหวัดภาคกลางเท่านั้น ได้แก่ กรุงเทพฯ นนทบุรี อุทยา และนครปฐม

1.3 ลักษณะของโครงการ เป็นโครงการบ้านจัดสรร ที่มีรูปแบบเป็นเรือนไทยภาคกลางอย่างเด่นชัด ตามลักษณะที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1.1 และเป็นการขายแก่ลูกค้าเป็นกรรมสิทธิ์ (ไม่รวมโครงการที่เป็นสถานที่พักตากอากาศ) โดยในเบื้องต้นเป็นการสำรวจจากหนังสือพิมพ์เพื่อหารายชื่อของโครงการที่ทำในลักษณะนี้ที่มีการเปิดตัวแล้ว และเลือกเฉพาะโครงการที่ตรงตามลักษณะที่กำหนดไว้ จากนั้นก็จะสำรวจถึงสถานที่ตั้งของโครงการรวมทั้งสถานที่ติดต่อเพื่อสอบถามข้อมูลเบื้องต้นในเรื่องขนาด จำนวนแปลง เป็นต้น จากเท่าที่ทราบและติดต่อได้มี 4 โครงการ ที่นำมาศึกษามีรายชื่อ ดังนี้

1. โครงการ “บ้านไทยวิลเลจ” ดำเนินการโดย บริษัท บ้านชนบท จำกัด โดย คุณสมพงษ์ สงค์ประเสริฐ กรรมการผู้จัดการ

สถานที่ตั้ง ด. บ้านแถว อ.เสนา จ. พระนครศรีอยุธยา

ขนาดพื้นที่โครงการ 344 ไร่

จำนวนขาย 181 แปลง

2. โครงการ “บ้านสุทัศนาก” ดำเนินการโดยบริษัท ออมแลนด์ จำกัด โดยคุณสินี ถนัดพจนามาศ์ กรรมการผู้จัดการ

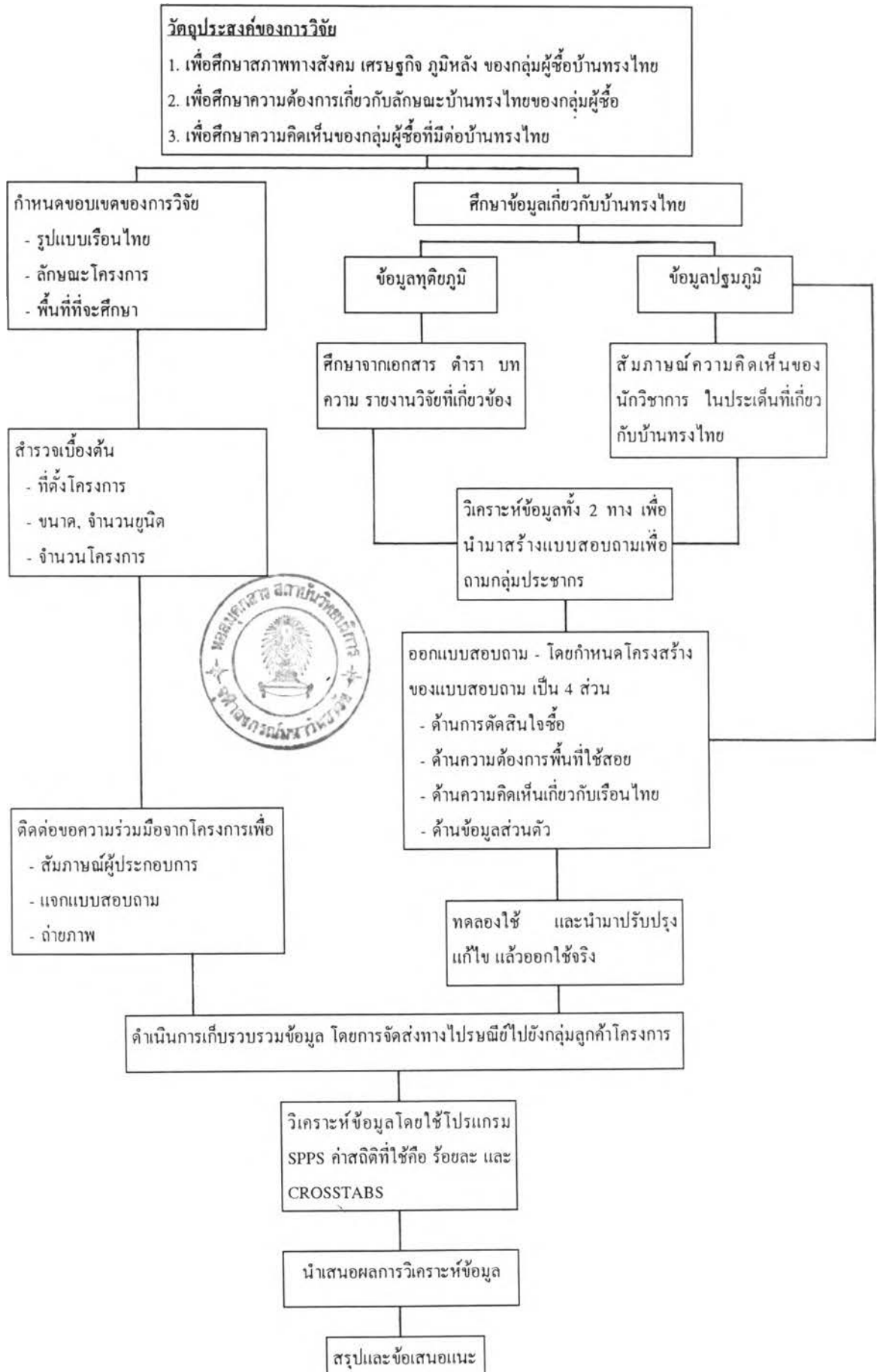
สถานที่ตั้ง ย่านถนนพุทธมณฑลสาย 4 บริเวณถนนเลียบบคลองปทุม

เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ

ขนาดพื้นที่โครงการ 31 ไร่

จำนวนขาย 31 แปลง

วิธีดำเนินการวิจัย

3. โครงการ “บ้านไทยบางบัวทอง” ดำเนินการ โดยบริษัท เรือนไทย จำกัด โดยคุณปิยะ เจริญจรัสกุล กรรมการผู้จัดการ

สถานที่ตั้ง ถ.บางกรวย - ไทรน้อย ใกล้สี่แยกบางบัวทอง อ. บางบัวทอง จ.นนทบุรี

ขนาดพื้นที่โครงการ 100 ไร่

จำนวนขาย 100 แปลง

4. โครงการ “บ้านสวนเรือนไทย” ดำเนินการโดย บริษัท เค แอนด์ ซัน ธุรกิจที่ดิน โดยคุณกัลยา มหาดำรงกุล ประธานกรรมการ

สถานที่ตั้ง ถ. เลียบคลองชลประทาน ต. มาบแค อ.เมือง จ.นครปฐม

ขนาดพื้นที่โครงการ 200 ไร่

จำนวนขาย 250 แปลง

นอกจากโครงการทั้ง 4 ที่กล่าวมานี้ ยังมีบริษัทที่รับสร้างเรือนไทยโดยเฉพาะ ซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก 2 บริษัท คือ

1. บริษัท ขวัญนครไทย จำกัด ตั้งอยู่ที่ ถ.ปิ่นเกล้า-นครชัยศรี กรุงเทพฯ
2. บริษัท ส.รวชเจริญ จำกัด ตั้งอยู่ที่ อ.ป่าโมกข์ จ.อ่างทอง

เมื่อรวบรวมรายชื่อโครงการกับบริษัทและสถานที่ติดต่อแล้ว จากนั้นจึงทำจดหมายแนะนำตัว เพื่อติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากโครงการ

2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเรือนไทย เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ข้อมูลที่ศึกษามี 2 ประเภท

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ และจากแบบสอบถาม ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดในหัวข้อการสัมภาษณ์นักวิชาการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ต่อไป

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการศึกษาข้อมูลทางเอกสารวิชาการ ตำรา บทความ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นการศึกษาถึงแนวความคิด ทฤษฎีในเบื้องต้น เกี่ยวกับลักษณะเรือนไทยรูปแบบต่าง ๆ ความนิยมในปัจจุบันและอนาคต ทฤษฎีทางการตลาดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค แล้วนำตัวแปรเหล่านั้นมาสร้างประเด็นในการสัมภาษณ์ กลุ่มนักวิชาการ และสร้างแบบสอบถามเพื่อถามกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การสัมภาษณ์นักวิชาการ

การสัมภาษณ์นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ มีจุดประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อ เรือยนต์ไทยในปัจจุบัน และนำคำตอบที่ได้มาประมวลผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อถามกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกนักวิชาการ ที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ ดังนี้
 - 1) เป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านสถาปัตยกรรมไทยเป็นอย่างดี
 - 2) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมของไทย
 - 3) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการ เช่น เป็นอาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ที่มีเปิดสอนในมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐ และเอกชน ทั้งที่เป็นอาจารย์ประจำและที่เกษียณอายุแล้ว
2. รวบรวมรายชื่อของนักวิชาการ พร้อมทั้งสถานที่ติดต่อ เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์
3. ทำจดหมายแนะนำตัว จากทางภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ทำการสัมภาษณ์นักวิชาการทั้งหมด 22 ท่าน เป็นอาจารย์จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 10 ท่าน อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 10 ท่าน จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตอุเทนถวายอีกแห่งละ 1 ท่าน การติดต่อใช้วิธีโทรศัพท์นัดหมาย และไปพบด้วยตัวเอง การสัมภาษณ์ทั้ง 22 ท่าน ใช้เวลาประมาณ 1 เดือนจึงแล้วเสร็จ

สำหรับเนื้อหาของการสัมภาษณ์ จะถามในประเด็นต่าง ๆ 6 ประเด็นหลัก คือ

1. คุณค่าของเรือยนต์ไทย
2. ปัญหาของเรือยนต์ไทยที่ไม่เหมาะสมสำหรับยุคปัจจุบัน
3. สาเหตุที่คนไทยปัจจุบันไม่นิยมสร้างเรือยนต์ไทยเพื่ออยู่อาศัย
4. แนวโน้มของเรือยนต์ไทยในอนาคต
5. เรือยนต์ไทยในรูปลักษณะต่าง ๆ ที่ควรนำมาพัฒนาต่อไป
6. ลักษณะเด่นที่ควรเก็บไว้

ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นี้ได้นำเสนอโดยสรุปไว้ในบทที่ 2 และเป็นข้อมูลที่จะไปวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลทางภาคเอกสาร แล้วใช้ข้อมูลจากทั้ง 2 ด้านเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม เพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ กลุ่มผู้ที่มีความชอบเรือนไทย มีทั้งผู้ที่มีเรือนไทยแล้ว และยังไม่มี เหตุผลที่ศึกษากลุ่มนี้ เพราะถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องเรือนไทยพอที่จะให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่รู้ซึ่งเห็นถึงคุณค่าของเรือนไทยจนพอที่จะสละเวลาในการให้ข้อมูลได้ และสาเหตุที่มุ่งศึกษากลุ่มลูกค้าโครงการ เป็นเพราะความสะดวกในการค้นหารายชื่อกลุ่มประชากร มิฉะนั้นแล้วจะยากต่อการค้นหาเนื่องจากอยู่กระจัดกระจาย

กลุ่มประชากรจะแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ผู้ซื้อเรือนไทยในโครงการบ้านจัดสรร หมายถึง ผู้ที่ได้มีการทำสัญญาซื้อขายกับทางโครงการเรียบร้อยแล้ว จาก 4 โครงการที่กล่าวมาในตอนต้น จำนวนประชากรของกลุ่มนี้จะคิดจากจำนวนแปลงที่ดินที่ขายในโครงการ ส่วนจำนวนของกลุ่มตัวอย่างได้จากยอดขายของโครงการ คือ จำนวนของผู้ที่ทำสัญญาซื้อขายบ้านแล้ว นับจนถึงสิ้นเดือนมีนาคม พ.ศ. 2538 จำนวนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

- 1.1 โครงการ “บ้านไทยวิลเลจ” จำนวนขาย 181 แปลง
จำนวนประชากร 181 ราย
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 54 ราย (จำนวนคนที่ซื้อแล้ว)
- 1.2 โครงการ “บ้านสุทศนาถ” จำนวนขาย 31 แปลง
จำนวนประชากร 31 ราย
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 21 ราย (จำนวนคนที่ซื้อแล้ว)
- 1.3 โครงการ “บ้านไทยบางบัวทอง” จำนวนขาย 100 แปลง
จำนวนประชากร 100 ราย
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 70 ราย (จำนวนผู้ซื้อโดยประมาณ)
- 1.4 โครงการ “บ้านสวนเรือนไทย” จำนวนขาย 250 แปลง
จำนวนประชากร 250 ราย
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 50 ราย (จำนวนผู้ซื้อโดยประมาณ)

ดังนั้น กลุ่มผู้ซื้อโครงการมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 562 ราย

2. ผู้ที่สร้างเรือนไทยบนที่ดินของตนเอง เพื่อพักอาศัยส่วนบุคคล (ไม่นับรวมทั้งเป็นสถาบัน หรือของหน่วยงานใด หรือสถานที่พักตากอากาศ) ซึ่งกลุ่มนี้จะได้มาจากผู้ที่เป็นลูกค้าของบริษัทที่รับสร้างเรือนไทยที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก 2 บริษัท ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว รวมทั้งรายชื่อบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือบุคคลทั่วไปที่ผู้วิจัยทราบว่าเป็นเจ้าของเรือนไทย ทั้งโดยการสืบทราบด้วยตนเอง และมีผู้อื่นแนะนำให้อำนาจประชากรของกลุ่มนี้จะไม่สามารถทราบได้แน่ชัด เนื่องจากทางบริษัทมีข้อจำกัดในการให้ข้อมูลด้านรายชื่อ ประกอบกับไม่เคยมีผู้ใดเคยรวบรวมไว้ถึงจำนวนที่แท้จริงของเจ้าของเรือนไทยทำให้ไม่สามารถจะค้นหารวบรวมได้ในเวลาที่จำกัด แต่เท่าที่หาได้สามารถแจกแจงจำนวนกลุ่มประชากรได้ดังนี้

2.1 บริษัท ขวัญนครไทย จำกัด จำนวน 17 ราย

2.2 บริษัท ส.รวยเจริญ จำกัด จำนวน 6 ราย

2.3 จากที่ต่าง ๆ จำนวน 13 ราย

จำนวนกลุ่มประชากรที่สร้างเรือนไทยบนที่ดินตนเอง รวมทั้งสิ้น 36 ราย

3. ผู้ที่คาดหวังว่าจะมีเรือนไทยในอนาคต กลุ่มนี้ได้มาจากรายชื่อของผู้ที่เคยโทรศัพท์เข้ามาสอบถาม หรือ มาเยี่ยมชมแบบบ้าน ที่บริษัท ขวัญนครไทย มีความปรารถนาอยากปลูกสร้างเรือนไทย แต่กำลังอยู่ในระหว่างตัดสินใจ โดยคัดเลือกรายชื่อของลูกค้ากลุ่มนี้ที่ทางบริษัทได้บันทึกไว้ตั้งแต่เดือนมกราคม ปี พ.ศ.2537 มาจนถึงเดือนมีนาคม พ.ศ.2538 เพราะยังเป็นช่วงที่อยู่ในระหว่างการติดต่อและตามเรื่องได้ รวมรายชื่อที่มีอยู่ทั้งหมดประมาณ 334 ชื่อ

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม (Nop) ของกลุ่มประชากรจำนวน 932 รายนี้ คำนวณขึ้นจากสูตรของ Yamane โดยการประมาณค่าพารามิเตอร์ ด้วยความเชื่อมั่นที่ 95% และยอมให้ค่าพารามิเตอร์ที่ประมาณได้นี้คลาดเคลื่อนไปไม่เกิน $\pm 5\%$ เพราะฉะนั้นจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมคือ 279.8 ราย ดังรายละเอียดข้างล่างนี้

$$Nop = \frac{N}{1 + NE^2}$$

โดยที่ Nop คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม สำหรับประชากร N คน
 N คือ จำนวนประชากร ในที่นี้คือ 932 คน
 E คือ ขนาดความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับได้ ในที่นี้คือ $\pm 5\%$

เพราะฉะนั้น

$$\begin{aligned} Nop &= \frac{932}{1 + (932) (.05)^2} \\ &= 279.8 \end{aligned}$$

เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ เท่ากับ 280 ราย และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยคัดเลือกจากบัญชีรายชื่อลูกค้าของโครงการ ซึ่งมีที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ดังรายละเอียดในการเก็บข้อมูล

สรุป จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอไว้ในตารางที่

3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามที่มาของกลุ่มประชากร

ที่มา	จำนวนประชากร (แปลงหรือรายชื่อ)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ที่ต้องการ
กลุ่มผู้ซื้อโครงการ		
โครงการ “บ้านไทยวิลเลจ”	181	42
โครงการ “บ้านสุทศนาถ”	31	8
โครงการ “บ้านไทยบางบัวทอง”	100	23
โครงการ “บ้านสวนเรือนไทย”	250	59
รวม	(562)	(132)
กลุ่มผู้สร้างเอง		
บริษัท ขวัญนครไทย จำกัด	17	17
บริษัท ส.รววยเจริญ จำกัด	6	6
แหล่งอื่น ๆ	13	13
รวม	(36)	(36)
กลุ่มผู้ที่คาดหวัง		
บริษัท ขวัญนครไทย จำกัด	(334)	(112)
รวมทั้งหมด	932	280

- หมายเหตุ
1. ตัวเลขแสดงจำนวนรวมทั้งหมดทุกกลุ่มได้มาจากการรวมตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บ
 2. กลุ่มผู้ที่สร้างเอง เนื่องจากประชากรไม่ทราบจำนวนที่แน่ชัด และมีจำนวนไม่มาก จึงใช้จำนวนที่หามาได้ทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (QUESTIONNAIRE) ซึ่งจะเป็นลักษณะคำถามทั้งปลายปิดและปลายเปิด มีจำนวนทั้งหมด 39 ข้อ โดยมีรายละเอียดโครงสร้างคำถามดังนี้

1. กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ซึ่งเป็นประเด็นหลัก โดยคำถามทั้ง 4 ชุดนี้ ใช้ถามกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม ได้แก่

ส่วนที่ 1. กระบวนการตัดสินใจซื้อ

ส่วนที่ 2. ลักษณะของเรือนไทยที่ต้องการ

ส่วนที่ 3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรือนไทย

ส่วนที่ 4. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบในด้านประชากรศาสตร์ ลักษณะทางสังคม

เศรษฐกิจ การใช้ชีวิต

2. กำหนดตัวแปร ในแต่ละประเด็นหลัก ออกมาเป็นกลุ่มตัวแปรด้านต่าง ๆ โดยได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลจาก 2 ทาง คือ ข้อมูลทางด้านเอกสาร ตำรา บทความ กับ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ นำมาประมวลเข้าด้วยกัน จัดเป็นกลุ่มตัวแปร ดังนี้

กลุ่มที่ 1 พฤติกรรมในการซื้อ ประกอบด้วย

1. เหตุผลที่อยากมีเรือนไทย
2. วัตถุประสงค์ในการซื้อ
3. การรับรู้ข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ
4. บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
5. ปัจจัยในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรือนไทย

กลุ่มที่ 2 ลักษณะของเรือนไทยที่ต้องการ

1. ทำเล (Location) เช่น ในเมื่อ หรือนอกเมือง เป็นต้น
2. ตำแหน่งที่ตั้ง (Site) เช่น ริมน้ำ ริมถนนใหญ่ ในซอย เป็นต้น
3. ระดับราคา
4. ขนาดที่ดิน
5. รูปแบบของเรือนไทย

6. พื้นที่ใช้สอยของบ้าน
7. การปรับใช้วัสดุอุปกรณ์สมัยใหม่
8. ลักษณะบ้านกับความคาดหวัง

กลุ่มที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรือนไทย

1. คุณค่าของเรือนไทย
2. ลักษณะเด่นที่ควรเก็บไว้
3. สาเหตุที่คนไทยปัจจุบันไม่นิยมอยู่อาศัยในเรือนไทย
4. แนวโน้มของเรือนไทยในอนาคต

กลุ่มที่ 4 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

4.1 ด้านประชากรศาสตร์

1. เพศ
2. อายุ
3. เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา
4. สถานภาพสมรส
5. ระดับการศึกษา
6. อาชีพ
7. สถานภาพการทำงาน
8. รายได้ครัวเรือน
9. จำนวนคนในครอบครัว

4.2 ภูมิหลัง

1. ภูมิสำเนาเดิม
2. ประสบการณ์ในการพักอาศัยในเรือนไทย
3. ประสบการณ์ในการพักอาศัยในต่างประเทศ

4.3 ลักษณะที่อยู่อาศัยก่อนปลูกเรือนไทย

1. ทำเล / ลักษณะบ้าน

4.4 ด้านวิธีการดำเนินชีวิต

1. สิ่งอำนวยความสะดวกที่มี
2. กิจกรรมที่ทำในวันธรรมดา
3. กิจกรรมที่ทำในวันหยุด
4. กิจกรรมที่ทำขณะอยู่บ้าน
5. ปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต

4.5 รสนิยม

1. ประเภทของคนตรีที่ชอบ
2. ประเภทของหนังสือพิมพ์ที่อ่านประจำ
3. ประเภทของนิตยสารที่ชอบอ่าน

3. สร้างข้อคำถามและตัวเลือก เมื่อได้ตารางโครงสร้างแบบสอบถามแล้ว จากนั้นนำมาสร้างเป็นข้อคำถามตามประเด็นย่อย และตัวเลือกของข้อคำถามตามที่ได้จากแนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเนื้อหา และการใช้ภาษาในแบบสอบถาม

4. ทดสอบกับกลุ่มที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือเป็นบุคคลทั่วไปที่มีความชอบเรียนไทยอยู่บ้าง จำนวน 10 ชุด เพื่อหาข้อบกพร่องที่ควรแก้ไข

จากการทดสอบ (PRE-TEST) พบว่าข้อบกพร่องเกิดจากการใช้ภาษาที่เป็นวิชาการเกินไป แต่ผู้ตอบไม่ได้มีพื้นฐานทางสถาปัตยกรรม ดังนั้น ศัพท์ทางวิชาการบางคำจึงยากแก่การเข้าใจ อีกทั้งข้อคำถามไม่ชัดเจนพอและมีจำนวนมากจนอาจทำให้ผู้ตอบไม่คิดอยากตอบ เพราะต้องใช้เวลาในการคิดนาน จากปัญหาเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงได้นำกลับมาปรับปรุง เพื่อใช้จริงต่อไป

5. ปรับปรุงข้อคำถามให้กระชับและเกิดความชัดเจนเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งใช้ภาษาที่ง่ายขึ้น ตัดข้อคำถามที่ไม่จำเป็นออกไปบ้างเพื่อไม่ให้ยาวจนเกินไป พร้อมทั้งลงรหัส (CODE) และกำหนดค่าตัวแปรแต่ละข้อ เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล

6. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับที่ใช้จริง ตรวจสอบความถูกต้องของการพิมพ์ และการจัดรูปแบบข้อความต่าง ๆ ในขั้นสุดท้ายก่อนที่จะเริ่มแจกแบบสอบถามต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองทุกขั้นตอน ด้วยวิธีการจัดส่งทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่าง แล้วให้ผู้ตอบส่งทางไปรษณีย์กลับมายังผู้วิจัย โดยมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เตรียมซองจดหมายและสแตมป์ โดยจะมีซองจดหมาย 2 แบบ คือ แบบที่ 1 สำหรับส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ส่วนแบบที่ 2 สำหรับให้ผู้ตอบส่งกลับมายังผู้วิจัย โดยจัดส่งไปพร้อมกับแบบสอบถามเพื่อความสะดวกของผู้ตอบ

2. ทำจดหมายแนะนำตนเองจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. เริ่มติดต่อไปยังโครงการต่าง ๆ อีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่เคยไปติดต่อไว้ในคราวสำรวจเบื้องต้น โดยนำจดหมายไปขอพบกับผู้บริหารของโครงการ พร้อมกับนำตัวอย่างแบบสอบถามแนบไปด้วย ในกรณีที่ทางโครงการต้องการดูประเด็นคำถาม พร้อมกับขอความร่วมมือจากโครงการที่จะให้รายชื่อลูกค้า เพื่อนำมาแจกแบบสอบถาม ทางโครงการจะนัดหมายให้ติดต่อมาอีกครั้งเพื่อรับฟังคำตอบว่าจะให้ได้หรือไม่

ในขั้นตอนนี้ พบอุปสรรคบางประการในการขอรายชื่อลูกค้า เนื่องจากเป็นเรื่องทางธุรกิจซึ่งทางโครงการไม่ต้องการเปิดเผย แต่หลังจากอธิบายให้ทราบถึงจุดประสงค์ในการวิจัย ทางโครงการหรือบริษัทก็ให้ความร่วมมือด้วยดี ส่วนโครงการที่พบผู้บริหารยาก ก็จะใช้วิธีฝากทางโครงการโดยผ่านผู้จัดการฝ่ายขาย ให้ช่วยแจกแบบสอบถามไปยังลูกค้า ซึ่งวิธีนี้ทำให้ทางบริษัทสามารถส่งวนรายชื่อและที่อยู่ของลูกค้าไว้ และผู้วิจัยก็สามารถเก็บข้อมูลได้

สำหรับวิธีการติดต่อขอความร่วมมือจากแต่ละโครงการหรือบริษัทมีรายละเอียดดังนี้

โครงการ “บ้านสุทัศนาด”

นำจดหมายแนะนำตัวไปแจ้งความประสงค์ ทางโครงการก็ได้ยินยอมให้รายชื่อลูกค้ามาและนัดหมายให้มารับในภายหลัง โครงการนี้ผู้วิจัยทำการจัดส่งด้วยตนเอง รวม 21 ชุด

โครงการ “บ้านไทยบางบัวทอง”

นำจดหมายแนะนำตัวไปและแจ้งความประสงค์ เพื่อขอพบและสัมภาษณ์ผู้บริหารของโครงการ และทางเจ้าหน้าที่ได้นัดหมายให้มาพบได้ในภายหลังจากติดต่อ 3-4 วัน หลัง

จากนั้นติดต่อกับทางฝ่ายขาย และฝากแบบสอบถามไว้ 70 ชุด เพื่อให้ทางโครงการช่วยแจกต่อไป
ยังลูกค้า

โครงการ “บ้านสวนเรือนไทย”

ใช้วิธีการเดียวกันกับโครงการ “บ้านไทยบางบัวทอง” คือติดต่อกับทาง
ผู้จัดการฝ่ายขาย โดยโทรศัพท์ไปแจ้งความประสงค์ก่อน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล จากนั้นจึง
นัดหมายเพื่อนำแบบสอบถาม จำนวน 50 ชุด ไปฝากไว้ให้ทางโครงการช่วยแจกไปยังลูกค้าต่อไป

โครงการ บ้านไทยวิลเลจ

ในขั้นแรก โทรศัพท์ไปติดต่อเจ้าของโครงการเพื่อขอพบและสัมภาษณ์
เมื่อถึงวันนัดหมายจึงนำจดหมายแนะนำตัวไปพบพร้อมกับแจ้งความประสงค์ขอข้อมูลรายชื่อ
ลูกค้า ซึ่งทางโครงการได้ส่งมาให้ในภายหลัง มีจำนวน 54 รายชื่อ โครงการนี้ผู้วิจัยทำการจัดส่ง
ด้วยตนเอง

บริษัท ขวัญนครไทย จำกัด

นำจดหมายไปขอพบผู้บริหารของบริษัทเพื่อแจ้งความประสงค์เรื่องขอ
รายชื่อลูกค้าผู้สร้างบ้านเรือนไทย ในเบื้องต้นทางบริษัทมีอาจให้ได้ ด้วยเกรงว่าจะเป็นการ
รบกวนลูกค้า อีกทั้งยังมีข้อจำกัดในการติดต่อกับลูกค้าเอง แต่ภายหลังก็ได้ให้ความช่วยเหลือ ด้วย
การจัดส่งให้แก่ลูกค้า โดยผู้วิจัยได้ฝากแบบสอบถามไว้ที่บริษัท 20 ชุด

ส่วนกลุ่มคาดหวัง ทางบริษัทได้ให้รายชื่อมา รวมรายชื่อกลุ่มนี้ มี 334
รายชื่อ กลุ่มนี้ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งด้วยตนเอง

บริษัท ส. รวยเจริญ จำกัด

เป็นผู้ผลิตเรือนไทยรายใหญ่ที่มีชื่อเสียงที่สุดในย่านอำเภอป่าโมกข์ จังหวัด
อ่างทอง ผู้วิจัยได้เดินทางไปพบเพื่อขอสัมภาษณ์เจ้าของบริษัท ยังที่บ้านซึ่งเป็นสถานที่ติดต่องาน
ด้วย พร้อมทั้งขอรายชื่อลูกค้า ซึ่งทางบริษัทก็ได้ให้มา 6 รายชื่อ เนื่องจากมีข้อจำกัดเช่นเดียวกับ
บริษัทขวัญนครไทย รายชื่อเหล่านี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. จัดส่งแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ติดต่อกับโครงการแล้ว เป็นการทำให้ไปพร้อมกัน
ระหว่างการจัดส่งแบบสอบถามกับติดต่อโครงการ บริษัท คือโครงการใดติดต่อสำเร็จก่อนก็จัดส่ง

ไปก่อน ส่วนที่เหลือก็ทยอยจัดส่งหลายครั้งจนครบทุกที มีลำดับการจัดส่งดังสรุปในตารางที่ 3.2 ดังนี้

ตารางที่ 3.2 ลำดับครั้งและจำนวนชุดที่จัดส่งจริงของการจัดส่งแบบสอบถามและวิธีการจัดส่ง

ครั้งที่	กลุ่มตัวอย่าง	แหล่งข้อมูล	วิธีการจัดส่ง	จำนวน(ชุด)
1	ชื่อ/คาดหวัง	โครงการบ้านสุทัศน์และบริษัท ขวัญนคร ไทย	ส่งด้วยตนเอง	80
2	ชื่อ	โครงการบ้านไทยบางบัวทอง	ฝากโครงการ	70
3	สร้าง	บริษัท ขวัญนคร ไทย	ฝากทางบริษัท	10
4	ชื่อ	โครงการบ้านสวนเรือนไทย	ฝากโครงการ	50
5	ชื่อ	โครงการบ้านไทยวิลเลจ	ส่งด้วยตนเอง	54
6	คาดหวัง	บริษัท ขวัญนคร ไทย จำกัด	ส่งด้วยตนเอง	144
7	สร้าง	แหล่งอื่นๆ	ส่งด้วยตนเอง	13
8	สร้าง	บริษัท ส. รวยเจริญ และบริษัท ขวัญนคร ไทย	ส่งด้วยตนเอง	13
รวม				434*

*หมายเหตุ ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามมากกว่าจำนวนที่ต้องการอยู่ 50%

5. ติดต่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีโทรศัพท์ไปแจ้งให้ทราบว่าจะส่งแบบสอบถามไปให้ จากนั้นจึงจัดส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ เมื่อได้รับคำตอบกลับมา ก็จะจัดส่งจดหมายตอบขอบคุณไปยังผู้ตอบทุกราย

รวมระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้นประมาณ 3 เดือน โดยเริ่มต้นเก็บข้อมูลตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2538 ถึงกลางเดือน พฤษภาคม พ.ศ.2538

สำหรับจำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แจกแบบสอบถามไป รวมทั้งจำนวนที่ได้กลับมา ได้สรุปและนำเสนอในตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้กลับคืนมา จำแนกตามที่มาของรายชื่อ

ที่มา	จำนวนแบบสอบถาม				ร้อยละ (ของกลุ่มตัวอย่าง)
	กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ	จัดส่งจริง	ตอบกลับมา	ใช้จริง	
กลุ่มซื้อ					
โครงการ บ้านไทยวิลเลจ	42	54	20	20	47.6
โครงการ บ้านสุทัศนาค	8	21	16	16	200
โครงการ บ้านไทยบางบัวทอง	23	70	12	11	47.8
โครงการ บ้านสวนเรือนไทย	59	50	7	6	10.2
รวม	(132)	(195)	(55)	(53)	40.2
กลุ่มสร้าง					
บริษัท ขวัญนครไทย จำกัด	17	17	8	8	47.0
บริษัท ส. รวยเจริญ จำกัด	6	6	3	3	50.0
แหล่งอื่น ๆ	13	13	7	7	53.8
รวม	(36)	(36)	(18)	(18)	50.0
กลุ่มคาดหวัง					
บริษัท ขวัญนครไทย จำกัด	(112)	(203)	(99)	(98)	87.5
รวมทั้งหมดทุกกลุ่ม	280	434	172	169	60.4

หมายเหตุ จำนวนรวมทั้งหมดทุกกลุ่มได้มาจากการรวมตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บ

*ร้อยละคิดจากจำนวนแบบสอบถามที่ใช้จริงเป็นร้อยละเท่าไรของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

สรุปได้ว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ คือ 280 ส่งจริง 434 ชุด และได้ตอบกลับมา 172 ชุด แต่นำมาใช้วิเคราะห์จริง 169 ชุด ดังนั้น จำนวนแบบสอบถามที่ใช้จริง 60.4% ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

ตารางที่ 3.4 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนที่ได้กลับมา และใช้จริง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนที่ได้กลับ	ร้อยละ	จำนวนที่ใช้จริง	ร้อยละ
ซื้อ / สร้าง	73	42.4	71	42.0
คาดหวัง	99	57.6	98	58.0
รวม	172	100	169	100.0

หมายเหตุ ร้อยละของจำนวนแบบสอบถามรวมทั้งหมด

จากตารางที่ 3.4 สรุปได้ว่า จำนวนแบบสอบถามของกลุ่มซื้อ / สร้าง และกลุ่มคาดหวัง ที่นำมาใช้จริง คิดเป็นร้อยละ 42.0 และ 58.0 ของแบบสอบถามที่ใช้จริงทั้งหมด ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. จัดแยกแบบสอบถามออกเป็นกลุ่มตามประเภทของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้ที่มีเรือนไทย คือ กลุ่มซื้อหรือสร้าง และกลุ่มผู้ที่ยังไม่มี คือ กลุ่มคาดหวัง
2. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล มีเพียงบางชุดที่ถูกคัดออก เพราะคำตอบมีความบกพร่องอย่างมาก ทั้งนี้ได้พยายามคัดออกน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็นจริง ๆ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่เล็กมากและได้มาโดยยาก จึงพยายามนำมาใช้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. ลงรหัส (CODE) ที่กำหนดไว้แล้วลงในแบบสอบถามทุกชุด
4. วิเคราะห์เนื้อหา (CONTENT ANALYSIS) สำหรับคำถามแบบปลายเปิด
5. สำหรับคำถามแบบปลายเปิด หลังจากลงรหัสเรียบร้อยแล้ว นำมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ

5.1 ค่าสถิติทั่วไปที่วิเคราะห์เพื่อเสนอข้อเท็จจริงทั่วไป เป็นค่าสถิติบรรยาย (DESCRIPTIVE STATISTIC) ได้แก่ ค่าความถี่ (FREQUENCY) ค่าร้อยละ (PERCENTAGE) ค่าสูงสุด (MAXIMUM) ค่าต่ำสุด (MINIMUM) และค่าเฉลี่ย (MEAN) ค่าดัชนี (INDEX)

5.2 การวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สำคัญ ได้แก่ ตัวแปรทางด้านประชากรศาสตร์กับด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับเรือนไทย โดยนำเสนอในรูปของตารางความสัมพันธ์ (CROSSTABS)